2021. március 11., csütörtök

P9_TA(2021)0084

Európai szemeszter: A 2021. évi éves fenntartható növekedési stratégia foglalkoztatási és szociális vonatkozásai

Az Európai Parlament 2021. március 11-i állásfoglalása a gazdaságpolitikai koordináció európai szemeszteréről: a 2021. évi éves fenntartható növekedési stratégia foglalkoztatási és szociális vonatkozásai (2020/2244(INI))

(2021/C 474/10)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a 2021. évi éves fenntartható növekedési stratégiáról szóló, 2020. szeptember 17-i bizottsági közleményre (COM(2020)0575),

— tekintettel a Bizottság és a Tanács együttes foglalkoztatási jelentésére irányuló, 2020. november 18-i bizottsági javaslatra (COM(2020)0744),

— tekintettel a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) Economic Outlook című kiadványa 2020. évfolyamának 2020. december 1-jei 2. számára,

— tekintettel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) bérekről szóló, 2020–2021 közötti időszakra vonatkozó, 2020. december 2-i globális jelentésére a Covid19 idején alkalmazott bérekről és minimálbérekről, valamint az ILO Monitor „COVID-19 and the world of work" [A Covid19 és a munka világa] című felmérésre,

— tekintettel a szociális jogok európai pilléréről szóló, 2017. január 19-i állásfoglalására ([1]),

— tekintettel a méltányos átállást szolgáló erős szociális Európáról szóló, 2020. január 14-i bizottsági közleményre (COM(2020)0014),

— tekintettel az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendjére,

— tekintettel az ENSZ fenntartható fejlődési céljaira, különösen az 1., 3., 4., 5., 8., 10. és 13. célokra,

— tekintettel az európai zöld megállapodásról szóló, 2019. december 11-i bizottsági közleményre (COM(2019)0640),

— tekintettel az „Európa nagy pillanata: Helyreállítás és felkészülés – a jövő generációért" című, 2020. május 27-i bizottsági közleményre (COM(2020)0456),

— tekintettel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközre,

— tekintettel az „Uniós költségvetés – az európai helyreállítási terv motorja" című, 2020. május 27-i bizottsági közleményre (COM(2020)0442),

— tekintettel a munkahelyteremtés és a növekedés fellendítését szolgáló, egyenlőtlenségek elleni küzdelemről szóló, 2017. november 16-i állásfoglalására ([2]),

— tekintettel „A Bizottság 2020. évi kiigazított munkaprogramja" című, 2020. május 27-i bizottsági közleményre (COM(2020)0440),

— tekintettel a Covid19-világjárvány utáni helyreállítás támogatására szolgáló Európai Uniós Helyreállítási Eszköz létrehozásáról szóló tanácsi rendeletre irányuló, 2020. május 28-i bizottsági javaslatra (COM(2020)0441),

— tekintettel „A fenntartható versenyképességre, a társadalmi méltányosságra és a rezilienciára vonatkozó európai készségfejlesztési program" című, 2020. július 1-jei bizottsági közleményre (COM(2020) 0274),

([1]) HL C 242., 2018.7.10., 24. o.
([2]) HL C 356., 2018.10.4., 89. o.

2021. március 11., csütörtök

— tekintettel az „Európa digitális jövőjének megtervezése” című, 2020. február 19-i bizottsági közleményre (COM(2020)0067),

— tekintettel az „Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítése” című tanácsi ajánlásra irányuló javaslatot kísérő, 2020. július 1-jei bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2020)0124),

— tekintettel a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló tanácsi határozatra irányuló javaslatról szóló, 2020. július 10-i álláspontjára ([3]),

— tekintettel az 1303/2013/EU rendeletnek az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezésre elkülönített források tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról szóló, 2020. július 8-i álláspontjára ([4]),

— tekintettel a Bizottság által 2020. május 6-án közzétett 2020. tavaszi európai gazdasági előrejelzésre,

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „Tisztességes minimálbérek Európában” című, 2020. szeptember 18-i véleményére ([5]),

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „Európai helyreállítási terv és a 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keret” című, 2020. július 16-i véleményére ([6])

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak „A munkanélküliségi biztosításra vonatkozó közös uniós minimumszabályok – konkrét lépés a szociális jogok európai pillérének hatékony megvalósítása felé” című, 2019. december 11-i véleményére ([7]),

— tekintettel az Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért (Eurofound) „Covid19: Szakpolitikai válaszok Európa-szerte” című, 2020. június 24-i tanulmányára,

— tekintettel a Bizottság elnöke, Ursula von der Leyen által a következő, 2019–2024-es Európai Bizottság számára 2019. október 9-én előterjesztett, „Ambiciózusabb Unió” című politikai iránymutatásra,

— tekintettel a szociális jogok európai pillérére, amelyet a Tanács, a Bizottság és a Parlament 2017. november 17-én hirdetett ki,

— tekintettel a Bizottság „Új európai iparstratégia” című, 2020. március 10-i közleményére (COM(2020)0102),

— tekintettel az OECD „Elromlott a társadalmi felvonó? Hogyan mozdítható előre a társadalmi mobilitás?” című, 2018. június 15-i tanulmányára,

— tekintettel a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról és a 2010/18/EU tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1158 európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([8]),

— tekintettel a „Szegénység: a nemek közötti egyenlőség szempontjai” című, 2016. május 26-i állásfoglalására ([9]),

— tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak a nemek közötti digitális szakadékról szóló, 2018. szeptember 19-i véleményére ([10]),

([3]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0194.
([4]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0180.
([5]) HL C 429., 2020.12.11., 159. o.
([6]) HL C 364., 2020.10.28., 124. o.
([7]) HL C 97., 2020.3.24., 32. o.
([8]) HL L 188., 2019.7.12., 79. o.
([9]) HL C 76., 2018.2.28., 93. o.
([10]) HL C 440., 2018.12.6., 37. o.

— tekintettel az Eurofound hatodik európai munkakörülmény-felmérésére – áttekintő jelentés (2017. évi frissítés),

— tekintettel a Bizottság és az Eurofound „How computerisation is transforming jobs: evidence from Eurofound's European Working Conditions Survey" [Hogyan alakítja át a munkahelyeket a számítógépesítés: bizonyíték az Eurofound 2019-ben közzétett európai munkakörülmény-felméréséből] című, 2019-ben közzétett közös jelentésére,

— tekintettel az Európai Parlament Kutatószolgálata (EPRS) Jövőkutatás Osztályának (STOA) „Rethinking education in the digital age" [Az oktatás újragondolása a digitális korban] című, 2020. március 31-i tanulmányára,

— tekintettel a nemek közötti egyenlőség jobb megvalósulása érdekében az Unión belüli gondozási szolgáltatásokról szóló, 2018. november 15-i állásfoglalására ([11]),

— tekintettel „A közösségi gazdaságra vonatkozó európai menetrend" című, 2016. június 2-i bizottsági közleményre (COM(2016)0356),

— tekintettel a sérülésből és betegségből felépülő munkavállalók minőségi foglalkoztatásba való visszailleszkedésének lehetőségeiről szóló, 2018. szeptember 11-i állásfoglalására ([12]),

— tekintettel a nemzeti parlamentek képviselőivel a 2021. évi európai szemeszter prioritásairól folytatott eszmecserére,

— tekintettel a méltányos átállást szolgáló erős szociális Európáról szóló, 2020. december 17-i állásfoglalására ([13]),

— tekintettel a Bizottság és az OECD „Health at a Glance: Europe 2020 – State of Health in the EU cycle" (Egészségügyi pillanatkép: Európa 2020 – Egészségügyi helyzet az Európai Unióban) című, 2020. november 19-i közös jelentésére,

— tekintettel a „Beruházás az egészségbe" című, 2013. február 20-i bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2013)0043),

— tekintettel a hatékony, hozzáférhető és alkalmazkodóképes egészségügyi rendszerekről szóló, 2014. április 4-i bizottsági közleményre (COM(2014)0215),

— tekintettel a Bizottság egészségügyi beruházások hatékony módjairól tanácsot szolgáltató szakértői testületének a Covid19-világjárványt követően a reziliens egészségügyi és szociális ellátás megszervezéséről szóló, 2020. november 25-i véleményére,

— tekintettel a Tanács jólléti gazdaságra vonatkozó, 2019. október 17-i következtetéseire;

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Költségvetési Bizottság és a Kulturális és Oktatási Bizottság véleményére,

— tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság jelentésére (A9-0026/2021),

A. mivel az Eurostat 2020. évi éves növekedésre vonatkozó első becslése ([14]) szerint a GDP 6,8 %-kal csökkent az euróövezetben és 6,4 %-kal az EU-ban; mivel a Bizottság 2020. téli európai gazdasági előrejelzése szerint az uniós GDP 2021-ben marginálisan, 1,4 %-kal, míg az euróövezet GDP-je 1,2 %-kal nő, és 2022-ben az európai gazdaság teljesítménye nemigen tér vissza a világjárvány előtti szintre; mivel az előrejelzések szerint a magánszektor fogyasztásának növekedése 2022-ben mérséklődni fog, jórészt a foglalkoztatási és jövedelemkilátásokkal kapcsolatos elhúzódó bizonytalanság miatt, ami valószínűleg magas szinten fogja tartani az elővigyázatossági megtakarításokat; mivel másrészről a nagymértékben alkalmazkodó monetáris politika, a megnövekedett állami beruházások és a vállalkozásoknak szánt célzott kormányzati támogatási programok kedveznek a tőkekiadásoknak; mivel az éves fenntartható növekedési stratégia nem számolt a Covid19-világjárvány harmadik vagy további hullámainak forgatókönyvével, amely tovább súlyosbíthatja a gazdasági és társadalmi válságból eredő jelenlegi körülményeket;

([11]) HL C 363., 2020.10.28., 80. o.
([12]) HL C 433., 2019.12.23., 9. o.
([13]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0371.
([14]) Az Eurostat 2021. február 2-i előzetes gyorsbecslése: https://ec.europa.eu/eurostat/documents/portlet_file_entry/2995521/2-02022021-AP-EN.pdf/0e84de9c-0462-6868-df3e-dbacaad9f49f

2021. március 11., csütörtök

B. mivel a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben előirányzott uniós alapokat és programokat egyes tagállamokban még nem hajtották végre teljes mértékben; mivel a Next Generation EU helyreállítási eszköz, különösen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz finanszírozása csak azt követően áll majd rendelkezésre, hogy a tagállamok ratifikálták az (EU, Euratom) 2020/2053 tanácsi határozatot ([15]);

C. mivel az uniós intézmények több alkalommal is elismerték, hogy intézkedésekre van szükség az egészségi egyenlőtlenségek kezelése és megszüntetése, valamint az emberek egészségének a jelenlegi gazdasági recesszió idején történő védelme érdekében ([16]);

D. mivel a Covid19-világjárvány megfordította az elmúlt hat év foglalkoztatási rátájának pozitív tendenciáját az EU-27-ben, amelynek eredményeként 2020 második negyedévében mintegy 6,1 millióval csökkent a foglalkoztatott személyek száma, és a 2020. év során 4,5 %-os csökkenés várható ([17]); mivel az Eurostat szerint 2019-ben, a világjárvány előtt az Unióban a 60 évesnél fiatalabb népesség 8,5 %-a olyan háztartásokban élt, ahol az elmúlt év során a felnőttek maximális heti munkaidejük kevesebb mint 20 %-át töltötték munkával, és a dolgozói szegénység kapcsán aggasztó helyzettel szembesültek ([18]); mivel továbbra is komoly aggodalomra ad okot a bizonytalan foglalkoztatás, amely negatívan hat a munkaerőpiacokra; mivel a továbbra is alkalmazásban álló munkavállalók a munkaórák számának jelentős csökkenését és ezáltal jövedelemkiesést tapasztaltak, és mivel ez a változás a legnagyobb mértékben a kiszolgáltatott csoportokhoz tartozó munkavállalókat érinti; mivel különösen aggasztó, hogy az Eurofound rövidesen elkészülő jelentése szerint az EU-27-ben a foglalkoztatottak számának a világjárvány első hulláma alatti csökkenésében a jelek szerint nagyobb mértékben játszott közre az inaktívvá válás, mint a munkanélküliség, valamint a munkaerő-piaci kötődés ebből adódó gyengülése ([19]);

E. mivel az átlagos munkaidő gyorsabban nő, mint a foglalkoztattak létszáma, és a foglalkoztatás tovább csökkenhet, ha a csökkentett munkaidős foglalkoztatás megszűnik; mivel a munkavállalók átcsoportosítása általában hosszadalmas folyamat, ezért a foglalkoztatás várhatóan enyhén csökken majd 2021-ben; mivel a következő évre várt gazdasági fellendülés ellenére az uniós munkanélküliségi ráta a 2020. évi 7,7 %-ról 2021-ben 8,6 %-ra fog nőni, és 2022-ben várhatóan 8,0 %-ra fog mérséklődni, a tagállamok közötti eltérések pedig fennmaradnak ([20]);

F. mivel az eddigi vegyes eredmények, többek között a gazdasági fellendülés világjárvány előtti lassú üteme és a bizonytalan foglalkoztatás növekedése fényében ösztönözni kell azokat a beruházásokat, amelyek a teljes tényezőtermelékenység növekedéséhez vezethetnek; mivel a folyamatban lévő kettős (zöld és digitális) átállás jelentős, ám ágazatonként, régiónként és munkavállaló-típusonként eltérő hatással fog járni a foglalkoztatásra; mivel ez új lehetőségeket teremt, ugyanakkor jelentős társadalmi-gazdasági kihívásokat is támaszt számos régióban és ipari ágazatban; mivel az EU-nak közös stratégiára van szüksége az érintett munkavállalók és vállalkozások támogatására annak biztosítása érdekében, hogy senki se maradjon le; mivel a Covid19-válság felgyorsította ezeket a hatásokat, különösen a munkaerő-piaci tendenciák terén, továbbá valószínűleg az oktatási, képzési és továbbképzési igényekre is kihatással lesz; mivel a Covid19-világjárvány kitörése jelentős változásokat idézett elő a munkaerő-piaci gyakorlatokban, az uniós munkavállalók több mint egyharmadát kényszerítve arra, hogy otthonról dolgozzon ([21]); mivel a munkából való lecsatlakozásnak alapvető elvnek kell lennie, amely lehetővé teszi a munkavállalók számára, hogy munkaidőn kívül ne végezzenek munkához kapcsolódó feladatokat és ne folytassanak elektronikus kommunikációt, mégpedig anélkül, hogy bármiféle következménnyel kellene számolniuk, és ezáltal megfelelő egyensúlyt teremthessenek a munka és a magánélet között;

([15]) A Tanács (EU, Euratom) 2020/2053 határozata (2020. december 14.) az Európai Unió saját forrásainak rendszeréről és a 2014/335/EU, Euratom határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 424., 2020.12.15., 1. o.).

([16]) A Tanács 2020. október 16-i feljegyzése a 2021–2027-es időszakra szóló uniós egészségügyi cselekvési program („az EU az egészségügyért program") létrehozásáról és a 282/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról, valamint az Európai Parlament Covid19-járvány utáni uniós népegészségügyi stratégiáról szóló, 2020. július 10-i állásfoglalása (Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0205).

([17]) A Bizottság és a Tanács együttes foglalkoztatási jelentésére irányuló, 2020. november 18-i bizottsági javaslat (COM(2020)0744).

([18]) Eurostat: „Over 20 % of EU population at risk of poverty or social exclusion in 2019" (Az uniós népesség több mint 20 %-át fenyegeti szegénység vagy társadalmi kirekesztődés 2019-ben), Európai Bizottság, Luxemburg, 2020.

([19]) Eurofound: „COVID-19: Some implications for employment and working life" (Covid19: A foglalkoztatást és a munka világát érintő egyes hatások), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2021 (megjelenés előtt).

([20]) J. Hurley: „*COVID-19: A tale of two service sectors*", az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2021.

([21]) Eurofound: „Living, working and COVID-19" (Élet, munka és a Covid19), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2020, 9. o.

G. mivel a Covid19 előtti gazdasági tendenciákat általában pozitívnak minősítették az európai szemeszter éves áttekintései során, habár a tagállamok között voltak különbségek; mivel a bizonyítékok arra utalnak, hogy továbbra is tartós és növekvő egyenlőtlenségek állnak fenn az emberek között, valamint az államok és régiók között, illetve ezeken belül; mivel ez többszörös eltérésekhez vezet, amelyeket interszekcionális megközelítéssel kell kezelni annak érdekében, hogy minden népességcsoport számára biztosítsák az esélyegyenlőséget és a méltó életet; mivel egyes régiók, amelyek nagyobb kihívásokkal szembesülnek iparuk dekarbonizálása során, pénzügyi támogatásban részesülnek – például a Méltányos Átállást Támogató Alapból –, ugyanakkor más régiók, amelyek túl nagy mértékben függnek az idegenforgalomtól és a kapcsolódó szolgáltatásoktól, semmiféle átállást támogató alapból nem jogosultak támogatásra annak ellenére, hogy némelyikük a legmagasabb munkanélküliségi rátával rendelkező területek közé tartozik; mivel a Covid19 kapcsán a munkavállalóknak és vállalkozásoknak nyújtott támogatások tagállamonként jelentős eltérést mutatnak; mivel a Covid19-válságot figyelmen kívül hagyva, a digitalizációhoz és az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez hasonló globális kihívások továbbra is fennállnak és méltányos átállást tesznek szükségessé annak érdekében, hogy senki se maradjon le;

H. mivel a Covid19-válság világszerte súlyosbította a bérek közötti egyenlőtlenségeket, és ezt csak részben ellensúlyozták az állami támogatások és a minimálbér-politikák, ami a bizonytalanság és a védtelenség szempontjából súlyos helyzeteket idézett elő; mivel az alacsonyabb jövedelmű munkavállalókat – akik körében aránytalanul magas a nők és a fiatalok aránya – érintik a leginkább a válság társadalmi-gazdasági következményei és az egyenlőtlenségek ebből fakadó növekedése, miközben esetükben a munka és a magánélet közötti egyensúly már eleve veszélyben van;

I. mivel a szociális védelmi rendszerek tagállamonként eltérőek, és nagy nyomás nehezedik rájuk abban a tekintetben, hogy enyhítsék a válság társadalmi hatásait, valamint mindenki számára biztosítsák a tisztességes életkörülményeket és az alapvető szolgáltatásokhoz, például az egészségügyhöz, az oktatáshoz és a lakhatáshoz való hozzáférést; mivel a lakhatási és gyermekgondozási költségek szegénységbe taszíthatják a háztartásokat, és mivel ezt fontos figyelembe venni a dolgozói szegénység mérésénél, és a lakhatási költségeket fel kell venni a társadalmi hatásra vonatkozó jelentés standard mutatói közé; mivel 2018-ban az EU-27 lakosságának 9,6 %-a élt olyan háztartásban, amely a rendelkezésre álló ekvivalens jövedelme legalább 40 %-át a lakhatásra fordította, a tagállamok között azonban jelentős különbségek voltak tapasztalhatók; mivel az Unióban a 2008-as gazdasági és pénzügyi válság óta a dolgozói szegénység növekedése figyelhető meg, és a becslések szerint a dolgozó európaiak 10 %-át fenyegeti szegénység ([22]);

J. mivel a fiatalok munkanélküliségi rátája a Covid19-válság miatt emelkedett, 2020 szeptemberében elérte a 17,1 %-ot, és várhatóan tovább fog növekedni; mivel a 15 és 24 év közötti fiatalok 11,6 %-a nem foglalkoztatott, illetve nem részesül oktatásban és képzésben (NEET)[15]; mivel a Covid19-válság hatással van az olyan, hátrányos helyzetű társadalmi csoportok oktatásban való részvételére, mint az egyedülálló szülők, az alacsony jövedelmű családok és a nagycsaládok, akik erejüket megfeszítve igyekeznek biztosítani gyermekeik számára a digitális oktatáshoz szükséges eszközöket; mivel a generációk közötti egyre növekvő egyenlőtlenségek befolyásolják jóléti rendszerünk fenntarthatóságát, valamint demokratikus egészségünket; mivel a gazdasági következmények hosszú távon negatív hatással lesznek a fiatalok foglalkoztatására, és mivel a fiatalok kevesebb és/vagy rosszabb minőségű lehetőségekkel és rossz munkakörülményekkel szembesülhetnek;

K. mivel a nőket különösen kiszolgáltatottá teszik a munkaerő-piaci változások a szociális gondozási feladatok, a fizetetlen háztartási és gondozási munka egyenlőtlen eloszlása, a várandósság és anyaság miatti hátrányos megkülönböztetés, a foglalkozási szegregáció és bizonytalanabb foglalkoztatásuk miatt; mivel egy interszekcionális értékelés szerint a kiszolgáltatott csoportokhoz tartozó nők, például a fiatal és különösen az egyedülálló anyák, a roma nők, a fogyatékossággal élő vagy a migráns származású nők nagyobb valószínűséggel vannak rosszabb helyzetben ([23]);

([22]) Eurostat: „1 in 10 employed persons at risk of poverty in 2018” (Tízből egy alkalmazottat fenyeget a szegénység veszélye 2018-ban), Európai Bizottság, Luxemburg, 2020, https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200131-2

([23]) A nők és férfiak esélyegyenlőségével foglalkozó tanácsadó bizottság: „Opinion on Intersectionality in Gender Equality Laws, Policies and Practices” (Vélemény a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó jogszabályok, szakpolitikák és gyakorlatok interszekcionalitásáról), Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete, Vilnius, 2020.

2021. március 11., csütörtök

L. mivel a nemek közötti foglalkoztatási különbség (11,4 %), a nemek közötti bérszakadék (14 %) és a nemek közötti nyugdíjszakadék (30 %) továbbra is elfogadhatatlanul magas; mivel a nemek közötti foglalkoztatási különbségek felszámolása társadalmi és gazdasági szempontból elengedhetetlen a nők életére gyakorolt hatások miatt – ideértve az anyagi biztonságukat és az életminőségüket is –, és tekintve, hogy 2018-ban az ezzel kapcsolatos állandó gazdasági költségek mintegy 320 milliárd EUR-t tettek ki (az uniós GDP 2,4 %-a) ([24]); mivel a nők foglalkoztatási lehetőségeinek javítása, az egyenlő fizetés biztosítása, a munka és a magánélet megfelelő egyensúlyának elősegítése és a gyermeknevelléssel töltött időszakok öregségi nyugdíjrendszereken belüli megfelelő elismerése – a férfiak esetében is – alapvető fontosságú az EU fenntartható társadalmi és gazdasági növekedése és fejlődése, valamint költségvetésének hosszú távú fenntarthatósága szempontjából;

M. mivel a perifériára szorult vagy a társadalmi kirekesztettségben és szegénységben élő emberek a Covid19-világjárvány miatt különös kihívásokkal néznek szembe, és mivel a világjárvány által okozott munkaerő-piaci változások aránytalan mértékben érintik őket; mivel az Unió roma lakosságának társadalmi-gazdasági mutatói továbbra is a legrosszabbak közé tartoznak: több mint 80 %-uk él szegénységben és társadalmi kirekesztettségben, csupán 43 %-uknak van munkaviszonya, és körükben aránytalanul magas a NEET-fiatalok aránya; mivel a romákat különösen súlyosan érintette a Covid19-válság, nem utolsósorban az oktatáshoz és a képzéshez való hozzáférés tekintetében;

N. mivel a fogyatékossággal élő személyek szolgáltatásokhoz való hozzáférése még korlátozottabbá vált a világjárvány miatt; mivel a digitális szakadék – ezen belül is a digitális szegénység, az alacsony szintű digitális jártasság és az egyetemes tervezéssel járó nehézségek – további akadályokat gördítenek a fogyatékossággal élők elé szociális jogaik gyakorlását illetően; mivel az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége által összegyűjtött bizonyítékok rámutattak a fogyatékossággal élő gyermekek oktatáshoz való hozzáférése előtt álló jelentős akadályokra ([25]);

O. mivel a Covid19-világjárvány során nőtt a határozott időtartamra foglalkoztatott munkavállalók munkanélkülisége; mivel az EU-ban minden ötödik munkavállalót alacsony színvonalú munkahelyen foglalkoztatnak; mivel a következő évtizedben várhatóan tovább fokozódik a munkahelyek polarizációja, nő a foglalkoztatás nem szabályos formáinak gyakorisága, és a készségek skálájának magasabb és alacsonyabb szintjein várható több munkahely létrejötte ([26]); mivel a technológiai változás és a mesterséges intelligencia alkalmazása jelentősen megváltoztathatja a munkaerőpiacot; mivel ez a jövedelemkülönbségek további növekedéséhez vezethet; mivel a munkaerő iránti kereslet mindenkor a munkabér megoszlásának középső szegmensében volt a leggyengébb, ami leginkább 2008 és 2013 között, a recesszió és a foglalkoztatás zsugorodásának időszakában volt megfigyelhető ([27]); mivel a világjárvány valószínűleg tovább fogja erősíteni ezt a tendenciát; mivel az alacsony képzettséget igénylő munkák mindig nélkülözhetetlenek lesznek a társadalmak számára, és ezekben a munkakörökben is tisztességes fizetést és feltételeket kell biztosítani; mivel a munkaerőpiac gyors ütemben mozdul el a zöldebb és digitálisabb környezet felé, és olyan munkahelyek jönnek létre, amelyek a kompetenciák fejlesztését igénylik, és mivel nagy szükség van egy minden korosztályra kiterjedő képzési, átképzési és továbbképzési stratégiára; mivel ezt egyidejűleg a munkakörülmények javításával és mindenki számára elérhető minőségi munkahelyek létrehozásával kell ötvözni;

P. mivel a fenntartható fejlődés az Európai Unió alapvető célkitűzése, a társadalmi fenntarthatóság pedig a méltányos és inkluzív zöld, digitális és demográfiai átállás alapvető előfeltétele; mivel a szociális piacgazdaság két, egymást kiegészítő pilléren alapul, nevezetesen a verseny érvényesítésén és a határozott szociálpolitikai intézkedéseken, amelyeknek teljes foglalkoztatást és társadalmi fejlődést kell eredményezniük; mivel a fenntartható fejlődés három pillére a gazdasági, a szociális és a környezeti pillér; mivel a fenntartható fejlődés többek között a teljes foglalkoztatáson és a társadalmi fejlődésen alapul; mivel ez az Európai Unió alapvető célja, amelyet az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 3. cikkének (3) bekezdése rögzít;

([24]) Eurofound: „Women and labour market equality: Has COVID-19 rolled back recent gains?" (A nők és a munkaerő-piaci egyenlőség – a Covid19 visszafordította a közelmúltban elért eredményeket?), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2020.

([25]) Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége: „Coronavirus pandemic in the EU – fundamental rights implications: focus on social rights" (Koronavírus-világjárvány az EU-ban – alapjogi vonatkozások: fókuszban a szociális jogok), 6. sz. hírlevél, az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2020.

([26]) Eurofound: „Upward convergence in the EU: Concepts, measurements and indicators" (Felfelé irányuló konvergencia az EU-ban: elképzelések, mérések és mutatók), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2018.

([27]) Európai Bizottság: „Labour market and wage developments in Europe defy economic slowdown" (A munkaerőpiac és a bérek alakulása Európában – szemben a gazdasági lassulással), Európai Bizottság, Brüsszel, 2019.

Q. mivel már a Covid19-válság előtt jelentősek voltak a társadalmi-gazdasági helyzetből fakadó egészségügyi egyenlőtlenségek; mivel az Unióban a várható élettartam növekedése lelassult és megtorpant; mivel a Covid19-válság a fizikai és mentális egészségi állapot romlását idézte elő, különösen a legveszélyeztetettebb csoportok esetében;

R. mivel a Covid19 hatását tovább súlyosbították a már eddig is meglévő egyenlőtlenségek, amelyek az elmúlt évtizedben folyamatosan növekedtek; mivel a pénzügyi világválságot követően a közszolgáltatásokba irányuló beruházások megszüntetése hozzájárult az egészségügyi szükségletek terén mutatkozó egyenlőtlenségek növekedéséhez;

S. mivel olyan új foglalkoztatási formák jelentek meg vagy erősödtek meg, amelyek a jövőben várhatóan jelentősen átalakítják a munkavégzés módját, például a távmunka és a nem szokványos munkavégzési módok; mivel új helyzetek is kialakultak, és a lezárások során felerősödtek a meglévő tendenciák, például a munka és a magánélet közötti határok összemosódása, a családon belüli erőszak növekedése, a munkavállalók nem csupán a Covid19-világjárványhoz közvetlenül kapcsolódó egészségügyi problémái, például váz- és izomrendszeri megbetegedések és pszichológiai problémák, a megváltozott munkavégzési minták teremtette új körülmények között a munka és a magánélet közötti egyensúly fenntartásával kapcsolatos nehézségek, valamint a munka és a gondozási feladatok, illetve emellett gyakran az otthoni oktatás összeegyeztetésének szükségessége;

T. mivel a járvány súlyosbította az egészségi és társadalmi egyenlőtlenségeket ([28]) a lakosság széles rétegei, például a gyermekek, az alacsony jövedelmű családok és az idősek körében, és mivel az előrejelzések szerint a Covid19-világjárvány egyik következménye a szegénységi ráta növekedése lesz (az Unióban jelenleg több mint 90 millió polgárt fenyeget a szegénység kockázata ([29])), és a polgárok új csoportjait is érinti; mivel az Eurofound azt javasolja, hogy a szociális jogok európai pillérét kísérő szociális eredménytáblát egészítsék ki többek között a munka minőségét, a társadalmi igazságosságot és az esélyegyenlőséget, a stabil szociális jóléti rendszereket és a tisztességes mobilitást vizsgáló mutatókkal;

U. mivel a társadalmi párbeszéd az EU szociális modelljének lényeges része azáltal, hogy testreszabott megoldásokat segít találni a munkaerőpiac számára; mivel a társadalmi párbeszéd gyengült, és a kollektív tárgyalások hatóköre az egész Unióban csökkent a 2008-as válságot követő decentralizációs folyamat és a néhány tagállamban bevezetett munkaerő-piaci reform eredményeként, amint arra az európai szemeszter országjelentései is rámutattak; mivel az Eurofound szerint számos tagállamban korlátozottabb mértékben vonják be a szociális partnereket a Covid19-válsághoz kapcsolódó munkaerő-piaci intézkedések kidolgozásába, mint azt nem válsághelyzetben tennék ([30]);

V. mivel az Unióban továbbra is jelentős egyenlőtlenségek vannak a jövedelmek között; mivel az adó- és munkaerőköltség-verseny káros az egységes piacra és a tagállamok közötti kohézióra nézve; mivel a jól megtervezett, progresszív adó- és szociális ellátási rendszerek, a szociális beruházások, valamint a minőségi köz- és szociális szolgáltatások nyújtása elengedhetetlen eszköz annak megakadályozásához, hogy a hátrányos helyzet egyik generációról a másikra öröklődjön;

W. mivel a világjárvány súlyosan érintette az oktatási rendszert az Unióban, és iskolák, egyetemek és főiskolák bezárásához vezetett; mivel az iskolák proaktív bezárásának a gyermekek fizikai és mentális egészségére és oktatására gyakorolt negatív hatása valószínűleg nagyobb lesz, mint amekkora előnnyel ezek a döntések jártak, különösen azokon a területeken, amelyek lakosságát a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázata fenyegeti;

X. mivel a demográfiai kihívás átfogó megközelítést igényel, amely a nyugdíjak, a társadalombiztosítás és szociális védelem, a gyermekek, idősek és fogyatékossággal élők számára biztosított színvonalas és hozzáférhető ellátási szolgáltatások, a családtámogatás, a lakhatás, a kisgyermekkori nevelés, a tartós gondozás, az egészségügyi rendszerek – beleértve a megelőző egészségügyi ellátást és a pszichoszociális támogatást is –, a szegénység és a társadalmi kirekesztődés elleni küzdelem, a társadalmi befogadás, a migránsok beilleszkedése és a munka és a magánélet közötti egyensúly, a nemek közötti egyenlőség, az egészséges és aktív időskor, a magas szintű

([28]) EuroHealthNet: „Recovering from the COVID-19 pandemic and ensuring health equity – The role of the European Semester" (Talpraállás a Covid19-világjárvány után és az egyenlőség biztosítása az egészség terén – Az európai szemeszter szerepe), EuroHealthNet, Brüsszel, 2020.

([29]) Eurostat: „People at risk of poverty or social exclusion" (Emberek a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés küszöbén), Európai Bizottság, Luxemburg, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_50/default/table?lang=en

([30]) Soron következő jelentések: Eurofound: „COVID-19: Some implications for employment and working life" (Covid19: A foglalkoztatást és a munka világát érintő egyes hatások), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2021; Eurofound: „Involvement of social partners in policy making during COVID-19" (A szociális partnerek bevonása a szakpolitikai döntéshozatalba a Covid19 idején), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2021.

foglalkoztatás és a bérek területén hozott inkluzív, megkülönböztetésmentes szakpolitikai megoldások ötvözésén alapul; mivel az egész életen át tartó jó munka- és életkörülmények kulcsfontosságúak a gondozást igénylő helyzetek megelőzéséhez, és mivel a megfelelő és megfizethető lakhatás és a jó minőségű lakókörnyezet – beleértve a fizikai, szociális és szolgáltatási dimenziókat is – fontosak, mivel megkönnyítik az önálló életvitelt;

Y. mivel az Eurofound szerint az elmúlt évtizedben egyharmadával nőtt a tartós gondozást végző munkaerő, és ez egy olyan kulcsfontosságú ágazat, amelyet nemcsak az idősödő népesség életminőségének garantálása érdekében kell figyelembe venni, hanem a nemek közötti egyenlőség kapcsán is a következő három szempontból: jelenleg a tartós gondozást a legtöbb esetben nem hivatalos gondozók, többségükben nők végzik; az ágazaton belül a legtöbb munkavállaló nő, és ebben alig történt változás; a gondozásban részesülők többsége nő, akiknek minden tagállamban nagyobb az átlagos várható élettartama, mint a férfiaké ([31]);

Z. mivel történelmünk kritikus időszakába értünk, és az az elképzelés, hogy a gazdasági növekedés automatikusan leszivárog a társadalom minden részébe, immár széles körben hitelét veszítette; mivel tanúi lehetünk annak, hogy a középosztály elvékonyodik, a kékgalléros, alacsony képzettségű és platform-munkavállalók munkakörülményei egyre bizonytalanabbak és körükben növekszik a dolgozói szegénység, a jövedelem és a vagyon pedig egyre polarizálódik; mivel a kulturális és kreatív ágazatot, az idegenforgalmi ágazatot – beleértve a rendezvények és előadások területét is –, a kulturális turizmust, a szellemi kulturális örökséggel kapcsolatos tevékenységeket, a kis- és középvállalkozásokat (kkv-k), az önfoglalkoztatókat, valamint a helyi és családi vállalkozásokat gazdaságilag súlyosan érintették a Covid19 terjedésének megfékezésére irányuló intézkedések;

AA. mivel úgy tűnik, hogy a recesszió óta az atipikus foglalkoztatási formákban dolgozók körében nőtt a szegénység veszélye, és ezt a tendenciát még inkább felerősítette a jelenlegi Covid19-világjárvány;

AB. mivel a gazdasági gondolkodásmódban az elmúlt három évtizedben uralkodó kiszorítási hipotézissel ellentétben az állami beruházásoknak és azok beáramoltató hatásainak központi szerepet kell játszaniuk ebben az új gazdasági paradigmában; mivel a kohéziós politika – mint a társadalmi, gazdasági és területi fejlődést szolgáló fő uniós beruházási politika – bizonyította hatékonyságát az egyenlőtlenségek és a regionális különbségek csökkentésében, különösen a legszegényebb régiókban; mivel a társadalmi kohézió a fenntartható gazdasági növekedés, a munkahelyteremtés és a foglalkoztatás előfeltétele;

AC. mivel a Covid19-világjárvány és -válság rávilágított, hogy a hajléktalanság elleni küzdelem közegészségügyi kérdés; mivel a becslések szerint az Európai Unióban minden éjjel 700 000 hajléktalan kénytelen az utcán vagy menedékhelyeken aludni, és ez a szám az elmúlt 10 év alatt 70 %-kal nőtt;

1. emlékeztet arra, hogy a Bizottság a 2020. évi éves fenntartható növekedési stratégiában, valamint a 2020. évi európai szemeszter tavaszi és nyári csomagjában felvázolta, hogy az európai szemeszternek hozzá kell járulnia az európai zöld megállapodás, a szociális jogok európai pillére és az ENSZ fenntartható fejlődési céljai megvalósításához; üdvözli, hogy a szociális jogok európai pillére és az ENSZ fenntartható fejlődési céljai is szerepelnek a 2021. évi éves fenntartható növekedési stratégiában; nyomatékosan kéri, hogy a méltányosság és a szociális jogok kapjanak a makrogazdasági célkitűzésekkel azonos jelentőséget egy olyan szociális és gazdasági modellben, amely javítja az emberek életminőségét az EU-ban; hangsúlyozza a szociális eredménytábla európai szemeszterben betöltött központi szerepét ([32]);

2. tudomásul veszi az Európai Költségvetési Tanács következtetését, miszerint a költségvetési keretet felül kell vizsgálni az összetettség és a kétértelműség csökkentése, a fenntartható növekedést ösztönző kormányzati kiadások hatékonyabb és tartósabb védelme, valamint a tagállamok adósságcsökkentésére vonatkozó olyan reális célok meghatározása érdekében, amelyek nem ássák alá a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát; sürgeti a Bizottságot, hogy gondoskodjon arról, hogy valamennyi tagállam társadalmi-gazdasági, makrogazdasági és költségvetési politikája hozzájáruljon a szociális jogok európai pillére, az európai zöld megállapodás és az ENSZ fenntartható fejlődési céljai célkitűzéseihez és célértékeihez és teljes mértékben megfeleljenek azoknak, továbbá az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 121. cikkében említett többoldalú felügyeleti eljárás, illetve a makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló megerősített eljárás keretébe foglaljanak bele szociális és környezetvédelmi célértékeket és célkitűzéseket; úgy véli, hogy az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak és a szociális pillérnek az európai szemeszterbe való beépítése szükségessé teszi a meglévő mutatók

([31]) Eurofound: „Long-term care workforce: employment and working conditions” (A tartós gondozást végző munkaerő: foglalkoztatás és munkakörülmények), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg, 2021.

([32]) A mutatók társadalmi pontszáma. Eurostat 2020, https://ec.europa.eu/eurostat/web/european-pillar-of-social-rights/indicators/social-scoreboard-indicators

kiigazítását és új mutatók létrehozását az uniós gazdasági, környezetvédelmi és szociális politikák végrehajtásának, valamint a szakpolitikai célok és a költségvetési eszközök koherenciájának nyomon követése érdekében; felhívja a Bizottságot, hogy haladéktalanul dolgozzon ki az EU költségvetése számára egy, az ENSZ fenntartható fejlődési céljaival kapcsolatos kiadások nyomon követésére szolgáló módszertant, amely a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek beruházásainak értékelésére is használható;

3. megállapítja, hogy most, a gazdaságpolitikai koordináció európai szemeszterének bevezetése után tíz évvel nemcsak hogy nem sikerült megoldást találni az EU-ban fennálló foglalkoztatási és társadalmi egyensúlyhiányokra, így például a munkaerő-piaci szegmentációra, a bérek szóródására, valamint a növekvő egyenlőtlenségekre és szegénységre, különösen a gyermekszegénységre, hanem ezek a problémák még súlyosbodtak is, ami azt mutatja, hogy egyes tagállamok közpolitikái nem bizonyultak elég hatékonynak a szilárd szociális védelmi rendszerek és egy igazságosabb európai munkaerőpiac kiépítéséhez, és hogy határozottabb uniós szintű politikákra és koordinációra van szükség; szilárd meggyőződése, hogy az uniós támogatás nem merülhet ki a források rendelkezésre bocsátásában; kiemeli annak fontosságát, hogy le kell vonni a tanulságot a jelenlegi egészségügyi és gazdasági válságból, és a jövőben proaktívan kell cselekedni;

4. hangsúlyozza, hogy a szemeszter jelenlegi értékelési folyamata tekintetében erősíteni kell a demokratikus elszámoltathatóságot; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy reformálják meg a pénzügyi jogi keretet és az európai szemeszter folyamatát a demokratikus elszámoltathatóság és az Európai Parlament bevonásának megerősítése, az uniós és nemzeti szociális partnerek szerepének és részvételének fokozása, valamint a szociális jóléti rendszerekkel és a minőségi foglalkoztatással kapcsolatos, társadalmi haladásra vonatkozó célkitűzések védelme érdekében a jövőbeli kiigazítási programokban és az európai zöld megállapodás keretében;

5. hangsúlyozza, hogy a Parlamentet jobban be kell vonni az európai szemeszter folyamatába, beleértve az országspecifikus ajánlásokat is; hangsúlyozza a szociális partnerekkel, a civil társadalommal, az ifjúsági szervezetekkel, valamint a helyi és regionális önkormányzatokkal folytatott inkluzívabb szociális párbeszéd fontos szerepét az európai szemeszter alakításában; hangsúlyozza, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz számára kidolgozandó hatékony, átlátható, átfogó, eredményorientált és teljesítményalapú szociális nyomonkövetési módszertan javítani fogja az európai szemesztert azáltal, hogy jobban tükrözi a szociális, nemekkel összefüggő és környezetvédelmi kihívásokat, és azokat a költségvetési koordinációval egyenrangúként kezeli, valamint például azáltal, hogy nagyobb figyelmet fordít az agresszív adótervezésre, a szegénység csökkentésére, a nemek közötti egyenlőségre, a társadalmi igazságosságra, a társadalmi kohézióra és a felfelé irányuló konvergenciára;

6. úgy véli, hogy a fenntartható szemeszter folyamatának egyidejűleg három dimenzióra kell összpontosítania: a környezeti fenntarthatóságra, a gazdasági fenntarthatóságra és a társadalmi fenntarthatóságra; megismétli, hogy a társadalmi fenntarthatóság csak az egyenlőtlenségek és a szegénység csökkentése, valamint a társadalmi és foglalkoztatási lehetőségek és a közös jólét biztosítása révén valósítható meg; hangsúlyozza, hogy a társadalmi igazságosság, a megélhetést biztosító béreket nyújtó tisztességes munka, az esélyegyenlőség, a tisztességes mobilitás és a stabil szociális jóléti rendszerek elengedhetetlen elemei a fenntartható és szociális Európára való méltányos átállásnak; kéri a Bizottságot, hogy gondosan értékelje az éves növekedési jelentésben foglalt dimenziókat annak érdekében, hogy azok teljes mértékben megfeleljenek az EUSZ 3. cikkének, amelynek értelmében az EU-nak a fenntartható fejlődésért kell munkálkodnia, amely olyan kiegyensúlyozott gazdasági növekedésen, árstabilitáson és magas versenyképességű, teljes foglalkoztatottságot és társadalmi haladást célul kitűző szociális piacgazdaságon alapul, amely a környezet minőségének magas fokú védelmével és javításával párosul; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az Európai Parlamenttel közösen összpontosítsanak arra, hogy ezeket a kihívásokat a közös gazdasági jólétet, a társadalmi haladást és a fenntartható fejlődést ötvöző uniós gazdasági-társadalmi szakpolitikák révén kezeljék;

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz szociális dimenziója

7. üdvözli a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz elfogadását; elismeri, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kapcsolódik majd az európai szemeszter folyamatához; hangsúlyozza, hogy a két folyamat közötti koordinációnak átláthatónak kell lennie és olyan átfogó uniós célkitűzéseket kell támogatnia, mint a szociális jogok európai pillérének és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása, valamint az uniós nemi esélyegyenlőségi stratégia, az európai zöld megállapodás és a digitális átállás végrehajtása; kiemeli, hogy az európai szemeszter, ezen belül is a szociális jogok európai pillérének alapelvei biztosítanak keretet a nemzeti reformokkal kapcsolatos prioritások azonosításához és a végrehajtásuk nyomon követéséhez; kitart amellett, hogy a reformoknak a szolidaritáson, az integráción, a társadalmi igazságosságon és a javak igazságos elosztásán kell alapulniuk azzal a céllal, hogy minőségi munkahelyeket teremtsenek és előmozdítsák a fenntartható növekedést, biztosítsák az esélyegyenlőséget, az esélyekhez való hozzáférést és a szociális védelmet, védjék a kiszolgáltatott csoportokat és javítsák mindenki életszínvonalát az EU-ban;

2021. március 11., csütörtök

8. tudomásul veszi, hogy a tagállamoknak nemzeti gazdaságélénkítési terveikbe be kell építeniük a társadalmi és területi kohézióra, a gyermekekre és a fiatalokra vonatkozó intézkedéseket a finanszírozáshoz való hozzáférés érdekében; megjegyzi, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet nem határozta meg és nem is különítette el kifejezetten a szociális mérföldköveket és célokat, de az elfogadott rendelet szerint a Bizottságnak meg kell határoznia az elért eredményekről való jelentéstételhez, valamint az eszköz nyomon követéséhez és értékeléséhez használandó közös mutatókat, és meg kell határoznia az eszköz keretében a szociális kiadásokról – többek között a gyermekekre és a fiatalokra fordított kiadásokról – szóló jelentéstételre szolgáló módszertant; rámutat a szociális jogok európai pillére elveinek végrehajtására, a minőségi foglalkoztatásra, a felfelé irányuló társadalmi konvergenciára, a lehetőségek és a szociális védelem egyenlőségére és az azokhoz való hozzáférésre, az oktatásra és a készségekre, valamint a gyermekek és fiatalok oktatáshoz, egészségügyhöz, táplálkozáshoz, munkahelyekhez és lakhatáshoz való hozzáférésébe és lehetőségeibe történő beruházásokra vonatkozó mutatók különös fontosságára, a gyermekgarancia és az ifjúsági garancia célkitűzéseivel összhangban; felhívja a Bizottságot, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszéd keretében működjön együtt az Európai Parlamenttel, a szociális partnerekkel és a civil társadalommal e mutatók meghatározása érdekében, a méltányos átállást szolgáló erős szociális Európáról szóló európai parlamenti állásfoglalásban megállapítottakkal összhangban, annak érdekében, hogy értékelni lehessen a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe történő beruházásokat és azok reformját, valamint az e célok elérése érdekében javasolt intézkedéseket;

9. rámutat, hogy a tagállamok saját testre szabott nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveket dolgoznak ki a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kritériumai és hatpilléres megközelítése, valamint az európai szemeszter folyamatának részeként meghatározott beruházási és reformprioritások alapján, nemzeti reformprogramjaikkal, nemzeti éghajlat- és energiapolitikai terveikkel, a méltányos átállásra vonatkozó terveikkel, az ifjúsági garancia végrehajtási terveivel, valamint az uniós alapok számára létrehozott partnerségi megállapodásokkal és operatív programokkal összhangban; emlékeztet arra, hogy nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervében minden tagállamnak részletes magyarázatot kell adnia arra vonatkozóan, hogy a terv hogyan járul hozzá a szociális jogok európai pillérének végrehajtásához, és hogyan erősíti a minőségi munkahelyteremtést, a felfelé irányuló szociális konvergenciát, a fiatalokba és gyermekekbe történő beruházásokat, a nemek közötti egyenlőséget és a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőséget; ösztönzi a tagállamokat, hogy a tervbe foglaljanak bele szociális célokat és mérföldköveket is, és határozzák meg a társadalmi haladásba való befektetés becsült összegét; kitart amellett, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveknek hozzá kell járulniuk az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak eléréséhez, az EU európai zöld megállapodásban meghatározott növekedési stratégiájának végrehajtásához, valamint a szociális jogok európai pillére elveinek érvényesüléséhez; kéri a tagállamokat, hogy maximálisan használják ki az általános mentesítési rendelkezés kínálta lehetőségeket a nehéz helyzetben lévő és likviditáshiánnyal küzdő vállalkozások támogatására, különösen a kkv-k állami és magánfinanszírozáshoz való hozzáférésének javítása, az EU-ban dolgozók munkahelyeinek, béreinek és munkakörülményeinek védelme, valamint az emberekbe és a szociális jóléti rendszerekbe irányuló befektetés révén;

10. felhívja a Bizottságot, hogy az európai szemeszter szociális eredménytáblájának szociális mutatóit – különösen a tisztességes munkához, a társadalmi igazságossághoz és az esélyegyenlőséghez, a szilárd szociális jóléti rendszerekhez és a méltányos mobilitáshoz kapcsolódó mutatókat – építse be a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközben az előrehaladásról való jelentéstételhez, a tervek nyomon követéséhez és értékeléséhez használandó közös mutatókba, valamint a szociális beruházásokról szóló jelentéstétel módszertanába, beleértve a gyermekgaranciát és az ifjúsági garanciát is; hangsúlyozza, hogy az Európai Parlament alaposan meg fogja vizsgálni a Bizottság által ezzel kapcsolatban benyújtandó, felhatalmazáson alapuló jogi aktust annak megállapítása érdekében, hogy a szociális mutatók, az eredménytábla és a szociális módszertan összeegyeztethetők-e a célkitűzésekkel, valamint annak ellenőrzése érdekében, hogy szükség van-e kifogás emelésére;

11. úgy véli, hogy az erős gazdasági és társadalmi struktúrákra épülő szilárd szociális jóléti rendszerek segítik a tagállamokat abban, hogy hatékonyabban, illetve méltányos és inkluzív módon tudjanak reagálni a sokkokra, és azokból gyorsabban kilábalhassanak; kiemeli, hogy a szociális jóléti rendszerek hozzájárulnak annak garantálásához, hogy az uniós társadalmak és az EU-ban élő valamennyi személy hozzáférjen a tisztességes életvitelhez szükséges szolgáltatásokhoz és gazdasági támogatáshoz, a következő beavatkozási területekre kiterjedően: szociális biztonság, egészségügy, oktatás és kultúra, lakhatás, foglalkoztatás, igazságszolgáltatás, valamint a kiszolgáltatott csoportoknak nyújtott szociális szolgáltatások; kiemeli továbbá, hogy a szociális jóléti rendszerek kulcsszerepet játszanak a fenntartható társadalmi fejlődés elérésében, a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemben, valamint az egyenlőség és a társadalmi igazságosság előmozdításában; felhívja a figyelmet arra, hogy a Covid19-válság során a szociális jóléti rendszerekre példa nélküli nyomás nehezedett, mivel azokat nem úgy alakították ki, hogy kielégítsék az egészségügyi és gazdasági vészhelyzet által kiváltott társadalmi igényeket; felhívja a tagállamokat, hogy az EU támogatásával erősítsék meg szociális jóléti rendszereiket annak érdekében, hogy jól tudjanak teljesíteni tudjanak és segíteni tudják a teljes lakosságot, különösen válsághelyzetekben vagy rendszerszintű sokkhatások esetén, többek között olyan szociális beruházási célok meghatározásával, amelyeknek ambíciós szintje megegyezik a digitális és zöld beruházásokéval;

12. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy helyreállítási intézkedéseik során foglalkozzanak a gyermekek szükségleteivel, és hozzanak intézkedéseket annak érdekében, hogy minden gyermek számára biztosítsák a korai támogatást, az új technológiákkal, készségekkel és a digitális eszközök etikus és biztonságos használatával kapcsolatos oktatást, valamint a társadalmi, mentális, kulturális és fizikai jóléttel kapcsolatos lehetőségeket; felhívja a Bizottságot, hogy

tegyen javaslatot egy ambiciózus szegénység elleni stratégiára, és biztosítson nagyobb költségvetést a gyermekgarancia számára; kéri a Bizottságot annak biztosítására, hogy az előkészületben lévő gyermekgarancia garantálja a gyermekek ingyenes egészségügyi ellátáshoz, az ingyenes oktatáshoz, az ingyenes gyermekgondozáshoz, a megfelelő lakhatáshoz és táplálkozáshoz való egyenlő hozzáférését;

13. úgy véli, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben felvázolt, a fenntartható növekedést és méltányosságot fokozó reformoknak és beruházásoknak kezelniük kell a szociális szolgáltatások és a szociális védelmi rendszerek strukturális gyengeségeit, és meg kell erősíteniük azok rezilienciáját; újfent kiemeli a kohéziós politika fontosságát, amelyet úgy értelmez, hogy a tagállamok és régiók „átfogó harmonikus fejlődésének" előmozdítására és támogatására irányuló stratégia, amelynek célja a gazdasági és területi fejlődés és a társadalmi kohézió erősítése az Unión belüli egyenlőtlenségek csökkentése révén, különös tekintettel a legszegényebb régiókra; ebben az értelemben rámutat, hogy a társadalmi és területi kohézióval kapcsolatos reformoknak és beruházásoknak emellett a szegénység elleni küzdelemhez és a munkanélküliség kezeléséhez is hozzá kell járulniuk, magas színvonalú és stabil munkahelyek teremtéséhez, illetve a hátrányos helyzetű csoportok bevonásához és integrációjához kell vezetniük, továbbá lehetővé kell tenniük a társadalmi párbeszéd, a vállalkozói szellem, a szociális infrastruktúra, valamint a szociális védelmi és a szociális jóléti rendszerek megerősítését;

14. úgy véli, hogy annak érdekében, hogy az EU reziliens maradjon, valamennyi szakpolitikán belül a tartós helyreállítás biztosítására kell összpontosítani, kerülve a vállalkozások és munkavállalók támogatására szolgáló intézkedések és pénzügyi eszközök idő előtti megszüntetését, és szükség esetén meg kell erősítenünk őket; üdvözli a Stabilitási és Növekedési Paktum szerinti általános mentesítési záradék legalább 2021 végéig történő aktiválását; arra számít, hogy a záradék mindaddig aktív marad, amíg az aktiválás mögött meghúzódó indok fennáll; kitart amellett, hogy a jövőbeli kiigazítási programoknak a fenntartható növekedésre és a minőségi munkahelyek teremtésére kell összpontosítaniuk, és koherenseknek kell lenniük, és nem akadályozhatják az európai szemeszter folyamatában és a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben meghatározott szociális mérföldkövek és célok felé irányuló reformokat és beruházásokat, különösen a szegénység és az egyenlőtlenségek csökkentése felé tett előrelépéseket; rámutat, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközön keresztül a tagállamok részére pénzügyi támogatást kell biztosítani e szociális mérföldkövek és célértékek eléréséhez; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy biztosítsák a fenntartható beruházásokat, és támogassák a kkv-kat és azok alkalmazottait a digitálisabb és környezetbarátabb gazdaságra való átállásban és a gazdasági tevékenység újraindításában, és a költségvetési konszolidációs politikák rájuk gyakorolt lehetséges hatásainak elemzése révén fordítsanak kellő figyelmet a kkv-kra, mivel a kkv-k az uniós gazdaság egyik fő motorját jelentik, és létfontosságúak a fenntartható növekedéshez;

15. úgy véli, hogy a gazdaságirányítási keretnek el kell kerülnie a prociklikusságot, amely a szegénység és az egyenlőtlenségek növekedéséhez, valamint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközben elfogadott szociális célkitűzésektől való eltéréshez vezethet; szorgalmazza, hogy az EUMSZ 9. cikkével összhangban értékeljék az általános mentesítési rendelkezés deaktiválásának lehetséges hátrányos társadalmi következményeit; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszéd és a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás keretében működjenek együtt az Európai Parlamenttel annak érdekében, hogy javaslatot tegyenek a gazdasági kormányzásban szükséges változtatásokra, amelyek biztosítani fogják a társadalmi haladást és a legveszélyeztetettebb csoportoknak a lehetséges jövőbeli kiigazítási programok következményeivel szembeni védelmét;

16. elismeri, hogy az Európai Helyreállítási Eszköz alapvető fontosságú, ám sajnálja, hogy az uniós költségvetés korlátozott mérete – kiadásvezérelt jellegével és egyensúlyi elvével – azt jelenti, hogy az uniós költségvetés újraelosztási és stabilizációs funkciói is nagyon korlátozottak; elismeri a szociál- és kohéziós politikák fontosságát, és várakozással tekint azok megerősítése elé, ha több igény merül fel; hangsúlyozza, hogy ezért még fontosabb a többéves pénzügyi keret, az Európai Helyreállítási Eszköz és a saját források rendszerének valamennyi lehetőségét teljes mértékben kihasználni egy inkluzív nemzeti helyreállítás, a társadalmi igazságosság, valamint a környezeti, gazdasági, társadalmi és inkluzív reziliencia támogatása, illetve a szociálpolitikák és szociális beruházások ösztönzése érdekében, az uniós költségvetésnek a saját források szélesebb tárházával történő megerősítése mellett;

17. úgy véli, hogy az Európai Uniós Helyreállítási Eszköznek, a többéves pénzügyi keretnek és az uniós költségvetésnek az EUSZ 3. cikkében és az EUMSZ 9. cikkében előírtak szerint a beruházásokat olyan szociális célkitűzésekre – és különösen a társadalmi haladásra – kell fordítania, amelyek illeszkednek a zöld és digitális területeken végrehajtott ambiciózus beruházásokhoz, és úgy véli, hogy a szegénység és az egyenlőtlenségek csökkentésének is transzverzális szempontnak kell lennie a kiadásokra vonatkozó valamennyi döntésben; úgy véli, hogy az erőteljes és inkluzív fellendülés érdekében szükség lehet az uniós költségvetés újraelosztási és stabilizációs funkcióinak megerősítésére; kéri a tagállamokat, hogy maradéktalanul használják ki a többéves pénzügyi keret, az Európai Uniós Helyreállítási Eszköz és a saját források rendszere nyújtotta minden lehetőséget a szociális célkitűzések és a társadalmi igazságosság nemzeti helyreállítás keretében történő támogatására annak érdekében, hogy mind a többéves pénzügyi keretben, mind a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközben megerősítsék a szociális törekvéseket; felhívja a tagállamokat, hogy gyorsítsák fel a 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret szerinti uniós programok és alapok végrehajtását, és sürgősen ratifikálják az (EU, Euratom) 2020/2053 határozatot, és hangsúlyozza, hogy az új saját források bevezetésére vonatkozó ütemterv végrehajtása döntő fontosságú lesz az Európai Helyreállítási Eszköz kapcsán elköltött összegek anélkül történő visszafizetését illetően, hogy indokolatlanul csökkenteni kellene a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret alá tartozó foglalkoztatási és szociálpolitikákkal kapcsolatos uniós kiadásokat vagy beruházásokat;

2021. március 11., csütörtök

18. üdvözli, hogy az európai szemeszterben a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében végrehajtott, az oktatási, kulturális, sport- és médiaágazatához kapcsolódó konkrét tevékenységekre hivatkozó elemek szerepelnek; kéri a Bizottságot, hogy szorosan kövesse nyomon a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása terén elért eredményekről szóló tagállami jelentéseket az európai szemeszter keretében annak ellenőrzése érdekében, hogy milyen mértékben teljesültek a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz célkitűzései;

19. hangsúlyozza, hogy a 2021-es éves fenntartható növekedési stratégia említést tesz ugyan a versenyképes fenntarthatóságra vonatkozó uniós célkitűzés megvalósításáról, de ezt a fogalmat az uniós szerződések nem határozzák meg célként, és az ENSZ fenntartható fejlődési céljaiban sem szerepel; felhívja ezért a Bizottságot, hogy teljesítse az EUSZ 3. cikkében és az EUMSZ 8–11. cikkében meghatározott célkitűzéseket, valamint pontosítsa a reziliencia fogalmának meghatározását, amely nemcsak a kihívásokkal szembeni ellenállás és az azokkal való megbirkózás képességét jelenti, hanem a fenntartható, tisztességes és demokratikus átállást is ([33]);

20. kiemeli, hogy a társadalmi haladás az EUSZ 3. cikkének (3) bekezdésében meghatározott uniós célok egyike; megjegyzi, hogy a többéves pénzügyi keretről szóló megállapodásnak megfelelően tükröznie kell a Covid19-világjárvány súlyos társadalmi következményeit, valamint azt, hogy határozott beruházási válaszintézkedésekre van szükség a munkanélküliség, a szegénység és a társadalmi kirekesztés további növekedésének elkerülése érdekében, biztosítva, hogy senki ne maradjon ki; hangsúlyozza, hogy a társadalmi haladást a zöld és digitális átállással együtt beruházási prioritássá kell tenni annak érdekében, hogy társadalmainkban mindenkit – különösen a legkiszolgáltatottabbakat – megvédjünk a jelenlegi válság negatív hatásaitól, és enyhítsük az egyenlőtlenségek növekedését; emlékeztet arra, hogy a Bizottság becslése szerint a szociális infrastruktúrába szükséges beruházás 192 milliárd EUR, amelyből az egészségügy és a tartós ápolás-gondozás 62 %-ot tesz ki (57 milliárd EUR a megfizethető lakhatásra, 70 milliárd EUR az egészségügyre, 50 milliárd EUR a tartós ápolásra, 15 milliárd EUR pedig az oktatásra és az egész életen át tartó tanulásra) ([34]); ismételten hangsúlyozza azoknak a projekteknek a fontosságát, amelyek pozitív társadalmi hatásokkal járnak és fokozzák a társadalmi befogadást; emlékeztet arra, hogy a társadalmi fejlődésre vonatkozó terveket szerepeltetni kell a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben, és fel kell vázolniuk a szociális jogok európai pillére és a szociális beruházások végrehajtását annak érdekében, hogy csökkenjen a szociális infrastruktúrákat érintő beruházási hiány; hangsúlyozza az Európai Parlament társjogalkotóként betöltött szerepét, és kéri, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek demokratikus ellenőrzésének biztosítása érdekében vegyék figyelembe az észrevételeit; kéri a tagállamokat, hogy vezessenek be olyan koordinációs mechanizmusokat, amelyek garantálják a párbeszédet a regionális szociális partnerekkel;

21. felhívja a tagállamokat, hogy növeljék az oktatásra szánt bruttó hazai termék allokációikat, és nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveikben tegyenek ambiciózus beruházásokat az oktatás minden szintjére vonatkozóan, beleértve a szakoktatást és -képzést, a továbbképzést és az átképzést, ami a társadalmi kohéziót előmozdító és az egyenlőtlenségek kezelését célzó gazdasági fellendülés előfeltétele;

Szociális dimenzió

22. kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mivel sok közszolgáltatást a Covid19-világjárvány során digitalizáltak, kezeljék aktívan az e szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén mutatkozó digitális szakadékot azáltal, hogy helyi szinten biztosítják a társadalmi innováció uniós támogatását – többek között a pénzügyi támogatást – a közszolgáltatások könnyebb hozzáférhetővé tételének céljából, ideértve a kapacitásépítést és az e-integrációval és az adatműveltséggel kapcsolatos innovatív, alulról felfelé irányuló kezdeményezések kiterjesztését, annak biztosítása érdekében, hogy az Unióban mindenki hozzáférjen magas színvonalú, hozzáférhető és felhasználóbarát általános érdekű szolgáltatásokhoz; hangsúlyozza a digitális készségek további javításának, valamint a vállalkozások és a közigazgatások digitális átalakulása előmozdításának fontosságát; hangsúlyozza, hogy a közszolgáltatások digitalizálása elősegítheti a méltányos munkaerő-mobilitást, különös tekintettel a szociális biztonsági rendszerek összehangolására, és felhívja a tagállamokat, hogy kötelezzék el magukat e digitalizáció mellett; hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak a városi és vidéki háztartások és a főbb közlekedési folyosók mentén a jobb összeköttetésre és infrastruktúrára irányuló innovációra és beruházásokra is összpontosítaniuk kell;

23. felkéri a tagállamokat, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megerősítsék digitális infrastruktúrájukat, összekapcsoltságukat, valamint az iskoláikban, egyetemeiken és oktatási központjaikban alkalmazott oktatási módszereket, és gyorsítsák fel a digitális transzformációt végrehajtó reformokat, ezáltal biztosítva, hogy az Unióban mindenki élvezhesse annak előnyeit, és tegyenek külön erőfeszítéseket annak biztosítása érdekében, hogy az online oktatás mindenki számára hozzáférhető legyen; ebben az összefüggésben emlékeztet arra, hogy a tanárokat, az oktatókat és a szülőket, akiknek a digitális transzformációban betöltött szerepe kulcsfontosságú, megfelelő képzésben kell részesíteni,

([33]) A Bizottság „Stratégiai előrejelzés – A reziliensebb Európa felé vezető út felvázolása” című, 2020. szeptember 9-i közleménye (COM(2020)0493).

([34]) Az Európa helyreállítási szükségleteinek azonosításáról szóló, 2020. május 27-i bizottsági szolgálati munkadokumentum (SWD(2020)0098).

különösen az olyan új formátumok tekintetében, mint a távoktatás és a vegyes tanulás; rámutat arra, hogy alaposan fel kell mérni a digitális világnak való túlzott kitettség hatását, és olyan intézkedésekre szólít fel, amelyek elősegítik a digitális technológiák jelentette kockázatok jobb megértését, amelyek különösen a gyermekeket és a fiatalokat érinthetik; hangsúlyozza, hogy hosszú távon a digitális és online oktatáshoz való hozzáférés célja nem az, hogy helyettesítse a tanárok és a tanulók közötti közvetlen interakciót, hanem inkább hogy kiegészítse azt, mivel csak a személyes tanulás biztosíthatja hatékonyan az interperszonális és szociális készségek elsajátítását;

24. hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak és a tagállamoknak jobb és több harmonizált adatot kell gyűjteniük az Unióban élő hajléktalanok számáról, mivel ez képezi minden hatékony közpolitika alapját;

25. hangsúlyozza, hogy fontos a szociális jogokba valóberuházás, csakúgy, mint a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek általános érvényesítésére irányuló erőfeszítések, kellően figyelembe véve az eltérő társadalmi-gazdasági környezetet, a nemzeti rendszerek sokszínűségét, és a szociális partnerek szerepét;

26. aggodalmát fejezi ki a nagy mértékű adókikerülés miatt be nem szedett jelentős adóbevételek miatt; kéri a Tanácsot, hogy gyorsítsa fel a nyilvános, országonkénti jelentéstételre és a közös konszolidált társasági adóalapra vonatkozó jogszabályokkal kapcsolatos tárgyalásokat, és vizsgálja felül a magatartási kódexszel foglalkozó csoport vállalkozási adózásra vonatkozó kritériumait és a nem együttműködő joghatóságok uniós listájára vonatkozó kritériumokat egyaránt;

27. kéri a Bizottságot és a Tanácsot, hogy tegyenek meg minden tőlük telhetőt az adókijátszás és az adókikerülés elleni küzdelem, valamint az egyes tagállamok által alkalmazott káros adózási gyakorlatok eredményes leküzdése érdekében;

28. sajnálja, hogy az adatok közös foglalkoztatási jelentésben való bemutatásának módja nem egyértelmű, és hogy az adatok gyakran nem meggyőzőek vagy nehezen összehasonlíthatóak a bérek, a termelékenység, a tőkenyereség és a nyereség, a vállalatoknak nyújtott állami támogatások és adókedvezmények, illetve a munkát és a tőkét terhelő adók alakulása tekintetében; figyelmeztet arra, hogy a többtényezős termelékenységet nem mérik; felhívja a tagállamokat arra, hogy a nemek közötti egyenlőség indexét szerepeltessék az európai szemeszter egyik eszközeként, és elemezzék a strukturális reformokat a nemek közötti egyenlőség szempontjából; emlékeztet arra, hogy az új igények, magatartásformák és válaszok megismerése a meglévő és új adatok és bizonyítékok jobb gyűjtését, nyomon követését és felhasználását teszi szükségessé; aggodalmát fejezi ki a megkülönböztetés és a rasszizmus elleni küzdelemre, valamint az esélyegyenlőség és a méltóságteljes élet minden népességcsoport részére történő biztosítására való hivatkozás hiánya miatt, ideértve a gyermekeket az oktatásban való részvételük tekintetében is; kéri a Bizottságot, hogy erősítse meg a megkülönböztetés elleni jogszabályok, politikák és gyakorlatok végrehajtását annak érdekében, hogy eredményesen küzdjenek a megkülönböztetés minden formája, többek között a cigányellenesség ellen, és a helyreállítási intézkedések végrehajtása során megőrizzék a társadalmi, mentális, kulturális és fizikai jóllétet;

29. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki egy fenntartható, minőségi foglalkoztatási csomagot, figyelembe véve a nemzeti gyakorlatok különböző formáit, valamint a szociális partnerek és a kollektív tárgyalások szerepét, beleértve azokat a jogalkotási kezdeményezéseket is, amelyek célja nemcsak a bérek javítása, hanem mindenki számára tisztességes munkakörülmények biztosítása, különös tekintettel a távmunkára, a lecsatlakozáshoz való jogra, a munkahelyi mentális jóllétre, a munka és a családi élet közötti egyensúlyra, a szülői és gondozási szabadságra, a munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra, a platformmunkások jogaira, a minőségi munkahelyek kulcsfontosságú munkavállalók számára történő biztosítására, valamint a munkahelyi demokrácia, a szociális partnerek és a kollektív tárgyalások szerepének megerősítésére; hangsúlyozza, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet egyik célkitűzése a minőségi foglalkoztatás megteremtése, és ezt egy átfogó reform- és beruházási csomag, valamint a stabil szerződéseket, tisztességes béreket, kollektív tárgyalási lefedettséget és szociális védelmi minimumokat biztosító intézkedések révén kell megvalósítani, beleértve a szegénységi küszöböt meghaladó tisztességes nyugdíjakat is; kéri a Bizottságot, hogy ezeket a mutatókat foglalja bele a társadalmi haladás helyreállítási és rezilienciaépítési tervek keretében történő értékeléséről szóló iránymutatásokba; rámutat, hogy a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek keretében végrehajtott munkaerőpiaci reformokat e célkitűzések megvalósításával összhangban kell végrehajtani;

30. megállapítja, hogy a magas színvonalú foglalkoztatást biztosító makrogazdasági politikák, valamint a méltányos adóztatás elengedhetetlenek a nemzeti nyugdíjrendszereink fenntarthatóságához, tekintettel az elöregedő európai népességgel jellemzett demográfiai helyzetre; hangsúlyozza, hogy további támogatásra van szükség a munkavállalók és a vállalkozások számára, mivel a tagállamok a Covid19-válságot követően továbbra is makrogazdasági stabilitásra törekednek; összehangolt uniós szintű megközelítés alkalmazását szorgalmazza a tisztességtelen és egészségtelen munkaerőköltség-verseny elkerülése és a mindenkire kiterjedő, felfelé irányuló társadalmi konvergencia fokozása érdekében;

2021. március 11., csütörtök

31. hangsúlyozza, hogy a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalás kulcsfontosságú eszközök, amelyek segítik a munkaadókat és a szakszervezeteket abban, hogy tisztességes béreket és munkafeltételeket tudjanak kialakítani, valamint hogy a szilárd kollektív tárgyalási rendszerek növelik a tagállamok rezilienciáját gazdasági válságok idején; szilárd meggyőződése, hogy a demokratikus, reziliens és társadalmilag igazságos helyreállításnak társadalmi párbeszéden, többek között kollektív tárgyaláson kell alapulnia; megismétli azon véleményét, hogy a tagállamoknak intézkedéseket kell hozniuk a szakszervezetek nagyfokú jelenlétének előmozdítása, valamint a kollektív tárgyalások általi lefedettség csökkenésének visszafordítása érdekében; rámutat annak fontosságára, hogy az uniós munkavállalókat jogszabályok vagy kollektív szerződések által megállapított megfelelő minimálbérek védjék, tisztességes életszínvonalat biztosítva számukra, függetlenül attól, hogy hol dolgoznak; e tekintetben üdvözli az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekről szóló irányelvre irányuló bizottsági javaslatot, amelynek célja, hogy növeljék a kollektív tárgyalások általi lefedettséget, és biztosítsák, hogy az Európai Unióban megfelelő szintű minimálbérek védjék a munkavállalókat;

32. felszólítja a tagállamokat, hogy hozzanak intézkedéseket a szociális védelmi rendszerekhez való hatékony hozzáférés előmozdítására annak érdekében, hogy megfelelő szociális védelmi minimumokat biztosítsanak valamennyi munkavállaló (különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő munkavállalók, például a nem hagyományos munkavégzési formákban dolgozó munkavállalók, az önálló vállalkozók, a migránsok és a fogyatékossággal élők) számára, különösen a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről szóló, 2019. november 8-i tanácsi ajánlásnak ([35]) megfelelően; ismételten üdvözli, hogy első lépésként elfogadták az említett ajánlást, valamint a Bizottság elkötelezte magát az uniós szociális védelmi rendszerek konszolidációja mellett, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy szükség van a szociális védelemhez való egyetemes hozzáférés megvalósítására, különösen a jelenlegi nehéz helyzetben; felhívja a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki az idősebb munkavállalók foglalkoztatási lehetőségeinek növelésére irányuló ösztönzőket és erősítsék meg ezeket, egyidejűleg biztosítva a nyugdíjrendszerek megfelelőségét és fenntarthatóságát;

33. kéri a Bizottságot, hogy biztosítson elsőbbséget a fogyatékossággal élők jogairól szóló stratégiája közzétételének, és sürgeti a tagállamokat, hogy tartsák szem előtt, hogy a világjárvány kapcsán elfogadott intézkedések aránytalanul kedvezőtlen hatásokkal járnak a veszélyeztetett csoportokra nézve, valamint törekedjenek e hatások ellensúlyozására;

34. emlékeztet arra, hogy a Covid19-válság példátlan nyomás alá helyezte a tagállamok közegészségügyi rendszereit, ami hangsúlyozza egyrészt a megfelelő finanszírozás fontosságát, különösen azáltal, hogy a lehető legjobban kihasználják a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt a válsághelyzetekre való felkészültség fokozása érdekében, másrészt a társadalmi és intézményi reziliencia, valamint a közegészségügyi rendszerek és az elegendő számú személyzettel rendelkező egészségügyi rendszerek kapacitása, hozzáférhetősége, hatékonysága és minősége megerősítésének fontosságát, többek között annak érdekében, hogy felgyorsítsák az oltóanyagok összehangolt elosztását és időben történő elérhetőségét valamennyi tagállam és minden ember számára; üdvözli e tekintetben egy erős európai egészségügyi unió létrehozását; felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsanak egyenlő és egyetemes hozzáférést a magas színvonalú egészségügyi ellátáshoz, beleértve a megelőző, a tartós ápolást és az egészségfejlesztést is, különös hangsúlyt fektetve az idősek minőségi gondozására, különösen a területre irányuló célzott beruházások, valamint az egészségügyi ágazatban a bizonytalanság és az ideiglenes munkával való visszaélés megszüntetése révén;

35. hangsúlyozza, hogy a világjárvány kezelése a társadalmi és gazdasági fellendülés, valamint a helyreállítási erőfeszítések hatékonyságának előfeltétele; üdvözli a Covid19-oltóanyagok kifejlesztését, de rendkívül aggasztónak tartja a gyártási és szállítási ütemtervek be nem tartásának súlyos eseteit; kéri, hogy a gyakorlatban a Covid19-oltóanyagokat mindenki számára garantált közjavakként kezeljék; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy számolják fel a szabadalmakból és a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokból eredő akadályokat és korlátozásokat annak érdekében, hogy biztosítsák az oltóanyagok széles körű előállítását és időben történő eljuttatását valamennyi tagállamba és minden emberhez;

36. emlékeztet, hogy a foglalkoztatási különbség, a nemek közötti bérszakadék és a nemek közötti nyugdíjszakadék továbbra is rendkívül magas; hangsúlyozza, hogy az európai szemeszter folyamatának és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköznek hozzá kell járulnia e kihívások kezeléséhez; kéri, hogy erősítsék meg a nemek közötti egyenlőséget a nemek közötti egyenlőség érvényesítésének integrálása révén, és kéri a Bizottságot, hogy gyorsítsa fel a többéves pénzügyi keret valamennyi programjára vonatkozó hatékony, átlátható, átfogó, eredményorientált és teljesítményalapú módszertan bevezetését; üdvözli a Bizottság azon szándékát, hogy kötelező erejű intézkedéseket vezessen be a fizetések átláthatóságára vonatkozóan, ideértve a nők és férfiak egyenlő béreinek indexét is; sürgeti ezen intézkedések gyors elfogadását a további nemi alapú egyenlőtlenségek elkerülése érdekében; kéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy a nők körében támogassák a vállalkozói tevékenységet és könnyítsék meg számukra a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférést; felhívja a tagállamokat, hogy indítsák újra a Tanácsban a vezetőtestületekben lévő nőkről szóló irányelvről folytatott tárgyalásokat;

37. kéri a Bizottságot, hogy a jövőben bővítse ki az országspecifikus ajánlásokat, hogy azok a szociális partnerek bérmegállapítási mechanizmusokba való bevonásával és bevonásuk hatékonyságával kapcsolatos eredményeket is magukban foglalják;

([35]) HL C 387., 2019.11.15., 1. o.

38. hangsúlyozza, hogy az uniós készségfejlesztési program időben történő, hatékony és méltányos végrehajtása elengedhetetlen az egészségügyi ágazatban a foglalkoztatás előmozdításához és az új munkaterületeken tapasztalt készséghiány kezelése szempontjából; azonban arra figyelmeztet, hogy a készségfejlesztési menetrend önmagában nem tudja kezelni az EU munkaerőpiacán a fokozódó bizonytalanságot és a munkavállalók szegénységét; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat annak biztosítására, hogy magas színvonalú, megfizethető és inkluzív készségfejlesztést és szakképzést fejlesszenek ki a képesítések megszerzése és kölcsönös elismerése, valamint a kompetenciák, a tanulási eredmények és a diplomák, illetve a nem formális tanulás elismerése és érvényesítése révén az oktatás minden szintjén, testre szabott támogatással és aktív kapcsolattartással, különösen a társadalom leginkább marginalizált csoportjai számára, elkerülve ezáltal a sztereotipizálást; hangsúlyozza, hogy az egész Unióban ösztönözni kell az egész életen át tartó tanulással kapcsolatos szokásokat, mivel azok a digitális, zöld, versenyképes és reziliens uniós gazdaságra való átállás elengedhetetlen elemének bizonyult;

39. emlékeztet az ifjúsági garanciához hasonló uniós programok jelentőségére, valamint arra, hogy a közelmúltban megerősítették az e programhoz kapcsolódó csomagot; felhívja a tagállamokat, hogy az uniós alapokkal, például az Európai Szociális Alap Plusz-szal szoros összhangban gyorsan hajtsák végre ezt a programot annak érdekében, hogy kezeljék a NEET-helyzetüket, különös tekintettel a vidéki területeken és a munkaerőpiacukon hátrányos természeti adottságokkal vagy demográfiai hátrányokkal küzdő régiókban élőkre annak biztosítása érdekében, hogy minden 30 év alatti fiatal színvonalas állásajánlatot kapjon, folyamatos oktatásban, szakoktatásban vagy szakképzésben részesüljön, képes legyen az ágazatok széles körében a foglalkoztatási lehetőségekhez szükséges készségek fejlesztésére, vagy fizetett tanulószerződéses gyakorlati képzésben vagy gyakornoki képzésben részesüljön négy hónapon belül;

40. ösztönzi a tagállamokat, hogy az uniós iskolagyümölcs-, iskolazöldség- és iskolatejprogramot ideiglenesen igazítsák az iskolák bezárásához, amikor bezárásra van szükség a világjárvány elleni küzdelem érdekében, annak biztosítása érdekében, hogy a gyermekek egészséges étkezési szokásokat tartsanak fenn ezekben az időszakokban, hogy megelőzzék az alultápláltságot a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett személyek körében, és hogy támogassák a helyi termelőket;

41. hangsúlyozza a társadalmi igazságosság, az egyenlőség, a társadalmi fejlődés és a szegénység kockázata, valamint a társadalmi kirekesztés, ezen belül a gyermekszegénység és a dolgozói szegénység elleni küzdelem, valamint a szakemberhiány és a jövedelmi egyenlőtlenségek kialakulásának megelőzése terén folytatott uniós programok és nemzeti intézkedések közötti horizontális koordináció fontosságát; rámutat arra, hogy az Európai Szociális Alap kiváló példája a fent említett horizontális koordinációnak; ugyanakkor határozottan hangsúlyozza, hogy a szociális és foglalkoztatási hatásnak transzverzális szempontnak kell lennie valamennyi kiadási programban;

42. hangsúlyozza, hogy az uniós költségvetés védőhálója, hitelfelvételi és hitelnyújtási funkciói, és különösen a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó uniós eszköz (SURE-rendszer) tökéletes példák arra, hogy az uniós költségvetés hitelképessége és hírneve hogyan használható fel a tagállami intézkedések uniós prioritásokkal összhangban történő támogatására, különösen az EU történetében példa nélküli egészségügyi és gazdasági válság kivételes körülményei közepette;

43. kéri a környezetvédelmi, gazdasági és szociális politikák, valamint a különböző helyreállítási alapok és a strukturális alapok közötti jobb koordinációt a szinergiák javítása és a szociális beruházási források növelése érdekében, beleértve azokat is, amelyek a válságra elsőként reagálókat, például az alapvető munkavállalókat célozzák, beépítve azt az elvet, hogy senki ne maradjon ki; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy megfelelő szinten vonják be az összes érintett nemzeti, regionális és helyi hatóságot az európai szemeszterrel kapcsolatos fellépések kidolgozásába és végrehajtásába, különösen az egészségügy és a szociális ügyek területén, amelyek gyakran a gazdasági és költségvetési megfontolások körén kívül esnek;

44. üdvözli a megfizethető lakhatás európai szemeszterbe való beépítését; felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot a hajléktalansággal kapcsolatos nemzeti stratégiák uniós keretrendszerére, és felhívja továbbá a tagállamokat, hogy fogadják el a „lakhatás mindenekelőtt” elvét, amely segít jelentősen csökkenteni a hajléktalanság arányát, prioritásként kezelik a hajléktalanok állandó lakhatásának biztosítását, megoldásokat javasolnak az energiaszegénység kezelésére, a kényszerkilakoltatások megszüntetésére és a hajléktalanság bűncselekménnyé nyilvánításának megszüntetésére; hangsúlyozza továbbá, hogy jobb minőségű és összehangoltabb adatokat kell gyűjteni az EU-ban élő hajléktalanokról; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy nyújtson be konkrét javaslatokat az energiaszegénység problémájának az európai zöld megállapodás keretében történő megfelelő kezelésére;

2021. március 11., csütörtök

45. kéri a Bizottságot, hogy terjesszen elő egy, az aszimmetrikus sokkok hatásainak mérséklésére szolgáló, hosszú távon is hatékony eszközt, például egy megfelelő és működőképes munkanélküliségi (viszont)biztosítási rendszert, amely támogatni tudná a nemzeti rendszereket, amikor az Unió egy részét átmeneti gazdasági sokkhatások érik; hangsúlyozza, hogy az Unióban kiemelkedő jelentőséggel bír, hogy támogassák a beruházásokat és biztosítsák a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférést annak érdekében, hogy segítsék a fizetőképességi nehézségekkel küzdő kkv-kat, minőségi munkahelyeket teremtsenek a stratégiai jelentőségű ágazatokban, valamint előmozdítsák az Unióban a területi, gazdasági és társadalmi kohéziót; kiemeli, hogy a Covid19-válság foglalkoztatási következményeinek enyhítése érdekében mozgósítani lehetne az új Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapot az elbocsátott munkavállalók számára; ezért arra kéri a tagállamokat, hogy haladéktalanul nyújtsanak be finanszírozási kérelmet a Bizottsághoz, hogy támogatni tudják a Covid19 következtében a munkájukat elvesztő uniós munkavállalókat az átképzésben, a továbbképzésben és a munkaerőpiacra való visszailleszkedésben;

46. örvendetesnek tartja, hogy az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapot a jelenlegi világjárvány kezeléséhez is felhasználják, az uniós vállalatok átszervezési igényeinek támogatása formájában; megjegyzi, hogy a finanszírozáshoz való hozzáférésre jogosító munkavállalói elbocsátási küszöböt legalább 200-ra csökkentették, valamint hogy ez az uniós eszköz segíthetne finanszírozni az olyan személyre szabott támogatási intézkedéseket, mint a személyre szabott tanfolyamok, illetve az átképzési és továbbképzési programok; felhívja az érintett uniós intézményeket, hogy legyenek rugalmasak és gyorsan elemezzék az aktiválási kérelmeket, biztosítva, hogy a források mozgósításához szükséges idő a lehető legrövidebbre csökkenjen;

47. hangsúlyozza, hogy a képzett munkaerő elvándorlásának jelensége tovább mélyíti az Unión belüli gazdasági és társadalmi fejlettségbeli szakadékot; felhívja a Bizottságot, hogy vizsgálja meg az agyelszívást bizonyos régiókban és ágazatokban, szükség esetén tegyen javaslatot támogató intézkedésekre, valamint a munkavállalók korlátozás nélküli szabad mozgásának biztosítása, valamint a jogok és jogosultságok hordozhatóságának megerősítése révén támogassa az utazó munkavállalókat; felkéri a Bizottságot, hogy terjesszen elő javaslatot a digitális uniós társadalombiztosítási azonosító számra vonatkozóan;

48. megjegyzi, hogy különleges támogatást kell nyújtani a demokráciáinkban kulcsszerepet játszó médiaágazat számára oly módon, amely tiszteletben tartja és előmozdítja a médiaszabadságot és a médiapluralizmust egy olyan időszakban, amikor az online környezetet egyre inkább néhány nagy szereplő uralja, növekvő piaci erővel és mobil adóalapokkal, ami olykor sok kisebb uniós vállalat abbéli képességét akadályozza, hogy az egységes piacon elinduljon és növekedjen, amint azt az EU 2021. évi éves fenntartható növekedési stratégiájáról szóló bizottsági közlemény is hangsúlyozza ([36]); felhívja a tagállamok figyelmét a Bizottság 2020. december 3-án közzétett, a médiára irányuló cselekvési tervében meghatározott konkrét intézkedésekre, amelyek célja, hogy segítsék a műsorszolgáltatási, hírkiadványi és moziágazatot abban, hogy felépüljön a világjárvány következtében bevezetett korlátozások miatta a reklámbevételekben tapasztalt jelentős veszteségből, és fellendítse digitális tartalmak előállítását és terjesztését;

49. rámutat arra, hogy méltányossági feltételeket kell mérlegelni azon vállalatok esetében, amelyek állami forrásokhoz és támogatáshoz kívánnak hozzáférni, annak elkerülése érdekében, hogy támogatást kaphassanak az adózási szempontból nem együttműködő országok és területek felülvizsgált európai uniós jegyzékéről szóló tanácsi következtetések ([37]) I. mellékletében említett joghatóságokban székhellyel rendelkező társaságok, továbbá rámutat arra, hogy a méltányossági feltételek a nemzeti joggal és gyakorlatokkal összhangban nem áshatják alá a kollektív tárgyalásokat és a munkavállalók vállalati döntéshozatali folyamatokban vagy a közös döntésekben való részvételét, valamint azokat ahhoz a feltételhez kell kötni, hogy továbbra is ugyanolyan szintű munkakörülményeket és foglalkoztatási feltételeket, illetve jogokat biztosítanak, ideértve az elbocsátással és a bércsökkentéssel szembeni védelmet és azt is, hogy a vezetőknek nem fizetnek prémiumot, illetve a részvényeseknek nem fizetnek osztalékot;

50. hangsúlyozza, hogy a jogállamiság és az igazságszolgáltatási rendszer hatékonyságának értékelését ezért továbbra is az európai szemeszter napirendjén kell tartani;

o

o o

51. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

([36]) A 2021. évi éves fenntartható növekedési stratégiáról szóló, 2020. szeptember 17-i bizottsági közlemény (COM(2020)0575).
([37]) HL C 64., 2020.2.27., 8. o.